

**Eiropas
eksāmens**
7., 8., 9. maijs
esmaja.lv

2025

25 jautājumi par Eiropas Savienību

**Uzzini daudz jauna un gatavojies
Eiropas eksāmenam!**

**Ar vārdnīcu un vienkāršiem
skaidrojumiem**

**EIROPAS
DIENA**
9. maijs

1. Kad radās doma par vienotu Eiropu?

1945. gada 8. maijā beidzās Otrais pasaules karš.

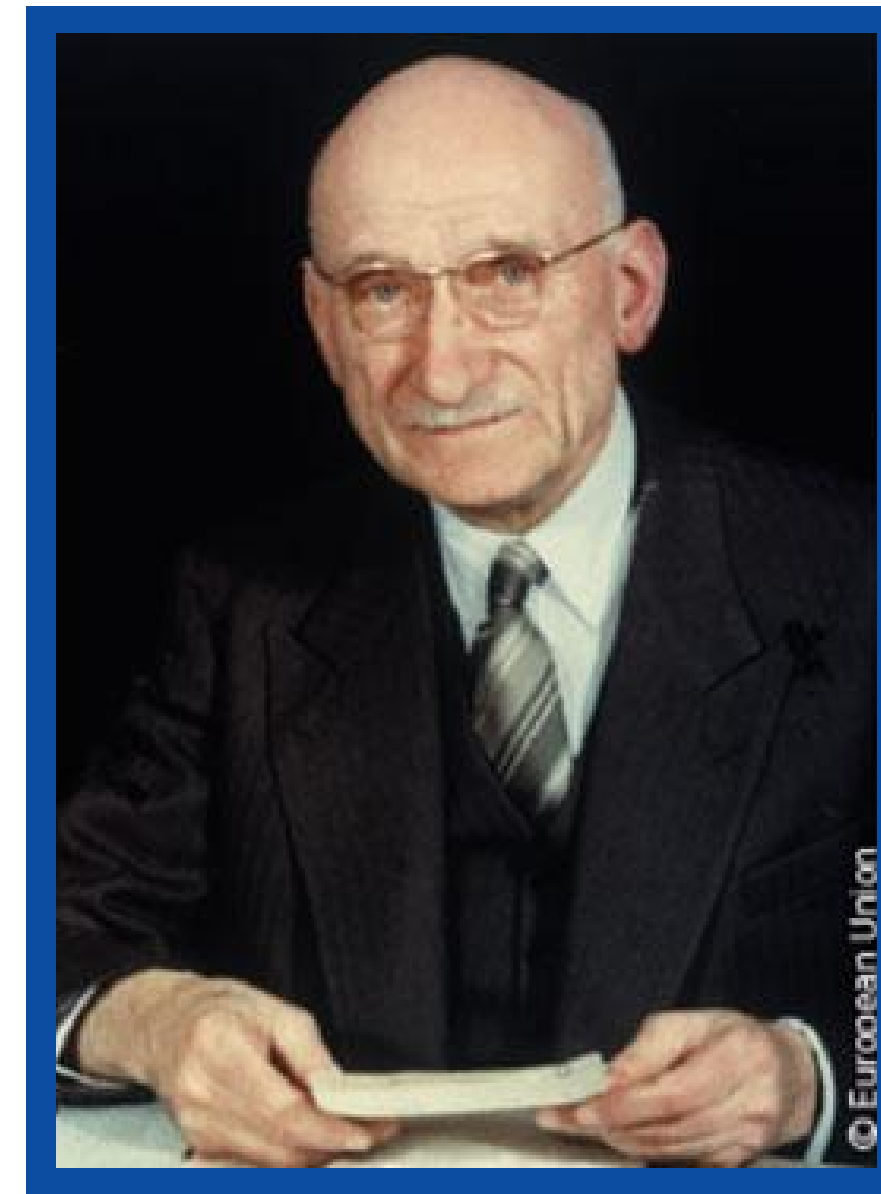
1950. gada 9. maijā Francijas ārlietu ministrs Robērs Šūmans nolasīja plānu, ko sauc par Šūmana plānu.

Plāna mērķis bija nepieļaut karu nākotnē.

Tas bija iespējams, ja valstis apvieno ogļu un tērauda ražošanu. Ogles un tērauds tajā laikā tika izmantoti ieroču ražošanai.

Robērs Šūmans.
Attēls: european-union.europa.eu

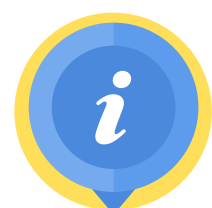
2. Kāpēc 9. maijā atzīmē Eiropas dienu?

1950. gada 9. maijā Francijas ārlietu ministrs Robērs Šūmans nolasīja Šūmana plānu.

Tāpēc 9. maijā visā Eiropā svin Eiropas dienu.

**Sīkāk par Eiropas dienu Latvijā:
https://latvia.representation.ec.europa.eu/jaunumi-un-pasakumi/eiropas-diena-2025_lv**

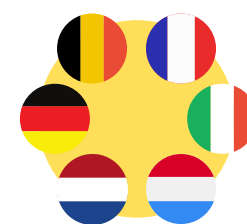
3. Kuras valstis lika pamatu vienotai Eiropai?

Foto: europarl.europa.eu

1951. gada 18. aprīlī sešas valstis parakstīja līgumu par Eiropas Ogļu un tērauda kopienas dibināšanu.

Šīs valstis bija: Beļģija, Francija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande un Rietumvācija.

4. Kā attīstījās vienota Eiropa?

Sākumā sadarbojās tikai 6 Eiropas valstis.

Drīz tām pievienojās arvien vairāk Eiropas valstu. Sadarbība notika dažādās jomās. Organizācijām bija arī dažādi nosaukumi, kas laika gaitā mainījās.

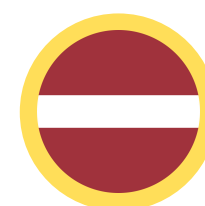

1993. gadā tika nolemts izmantot nosaukumu Eiropas Savienība.

Šobrīd Eiropas Savienībā ir jau 27 valstis: Austrija, Beļģija, Bulgārija, Čehija, Dānija, Francija, Grieķija, Horvātija, Igaunija, Itālija, Īrija, Kipra, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija, Zviedrija.

5. Kad Latvija pievienojās Eiropas Savienībai?

2004. gada 1. maijā Latvija pievienojas Eiropas Savienībai.

6. Kādi ir Latvijas ieguvumi no dalības Eiropas Savienībā?

iespēja ceļot, mācīties, strādāt citās ES valstīs u. c.

atbalsts krīzes gadījumos (piem., pandēmija, dabas katastrofas)

ekonomiskā izaugsme, stabilitāte

iespēja līdzveidot Eiropas Savienību

ES finansējums valsts attīstībai

eiro

7. Kādi ir Eiropas Savienības mērķi?

Visas Eiropas Savienības valstis strādā kopā, lai nodrošinātu:

mieru Eiropā

cieņpilnu attieksmi pret ikvienas personas valodu un kultūru

pārtikušu dzīvi cilvēkiem

spēcīgu Eiropas Savienības ekonomiku

taisnīgumu un visu cilvēku iekļaušanu sabiedrībā

vienotu valūtu dalībvalstīs

8. Kas ir Šengenas zona?

Šengenas zonā cilvēki var brīvi bez robežkontroles pārvietoties no vienas zonas dalībvalsts uz citu.

Šengenas zona ir viens no galvenajiem Eiropas Savienības sasniegumiem.

3,5 miljoni

cilvēku katru dienu šķērso iekšējās robežas

1,25 miljardi

ceļojumu katru gadu

9. Kas ir Eirozona?

- Lielākā daļa Eiropas Savienības valstu izmanto vienu un to pašu valūtu jeb naudu – eiro.
- Eiro izmantošana palīdz Eiropas Savienības valstīm kopīgi nodarboties ar uzņēmējdarbību. Piemēram, cilvēki Latvijā preces no Beļģijas var iegādāties viegli un bez papildu izdevumiem.
- Eiro izmantošana atvieglo cilvēkiem ceļošanu, preču iegādi internetā no citām valstīm.
- Tagad eiro izmanto 20 no Eiropas Savienības 27 valstīm.

10. Kā Eiropas Savienība atbalsta jauniešus?

DiscoverEU - 18 gadus veciem jauniešiem dod iespēju bez maksas apceļot Eiropu.

Erasmus+ - atbalsta izglītību, mācības, jaunatnes un sporta jomu Eiropā.

Erasmus Jaunajiem uzņēmējiem - iespēja jaunajiem uzņēmējiem mācīties no pieredzējušiem uzņēmējiem.

Eiropas Solidaritātes korpuss - projekti, kas palīdz sabiedrībai Eiropā un ārpus tās.

Eurodesk - tiešsaistes iespēju datu bāze jauniešiem.

Eiropas Jaunatnes portāls - informācija par jauniešu iespējām Eiropā un ārpus tās.

11. Kādas ir Eiropas Savienības valstu kopīgās vērtības?

DEMOKRĀTIJA

CIENA

TIESISKUMS

BRĪVĪBA

CILVĒKTIESĪBAS

LĪDZTIESĪBA

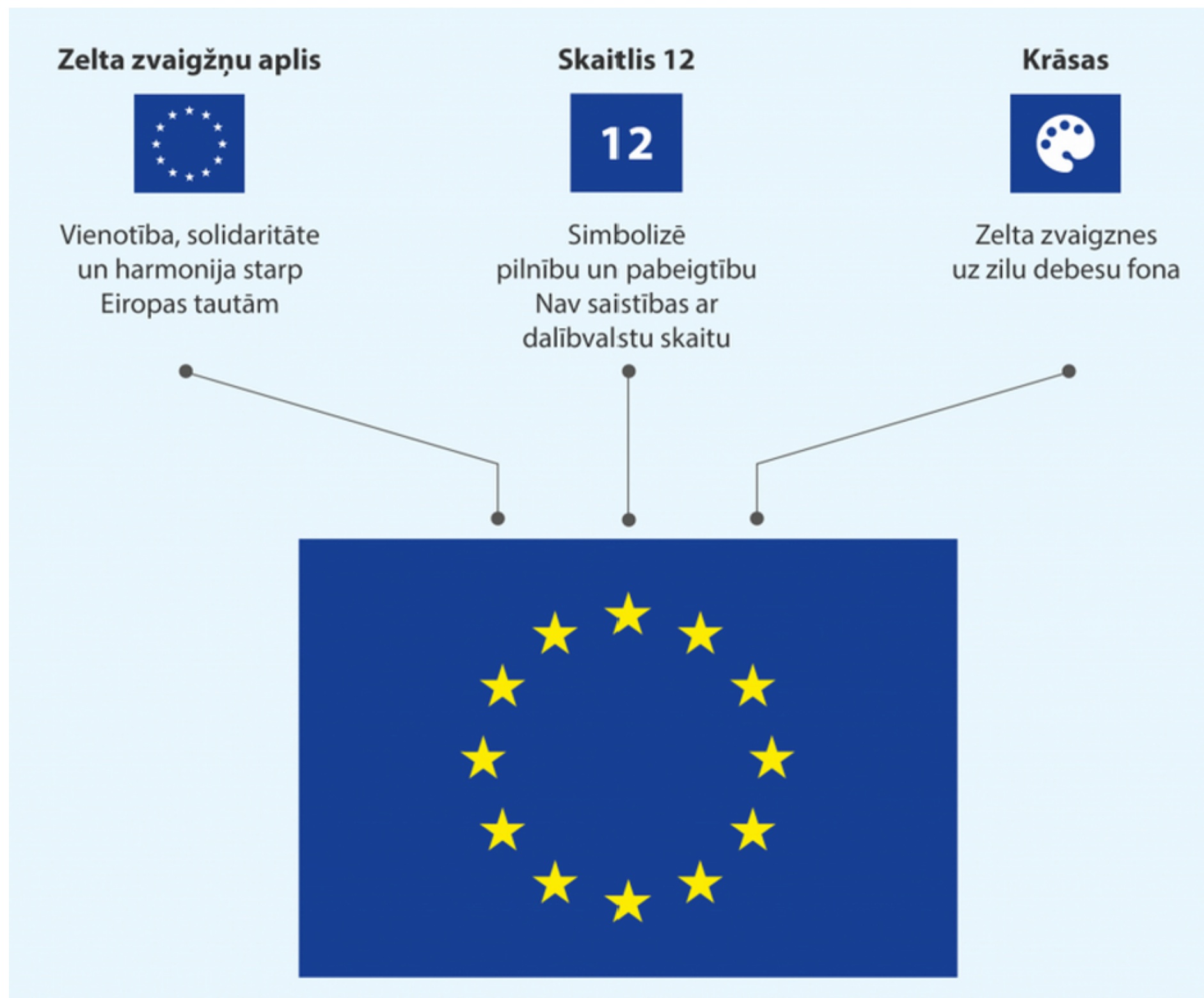

Eiropas Savienība balstās uz vērtībām – cilvēka cieņu, brīvību, vienlīdzību un solidaritāti; tās pamatā ir demokrātijas un tiesiskuma principi.

Eiropas Savienība ir brīvības, drošības un tiesiskuma telpa.

12. Kāds ir Eiropas Savienības karogs?

13. Kāds ir Eiropas Savienības moto?

Eiropas Savienības moto "Vienota dažādībā" pirmo reizi izmantoja 2000. gadā.

Tas vēsta, kā Eiropas iedzīvotāji ir apvienojušies, izveidojot ES, lai strādātu mieram un labklājībai, vienlaikus bagātinoties no dažādām kultūrām, valodām un tradīcijām.

14. Kas ir Eiropas Savienības himna?

Eiropas Savienības himna ir «Oda priekam».

Himnas melodija ir no Ludviga van Bēthovena Devītās simfonijas (1823), teksts Frīdriha fon Šillera dzejolis «Oda priekam» (1785). Dzejoli “Oda priekam” Šillers pauž ideju, ka visi cilvēki savā starpā ir brāļi.

Noklausies TE!

15. Kādas ir Eiropas Savienības oficiālās valodas?

Eiropas Savienībai raksturīga kultūras un valodu daudzveidība, un tās dalībvalstu valodas ir ES kultūras mantojuma neatņemama sastāvdaļa.

ES ir 24 oficiālās valodas:
angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, horvātu, igauņu, itāļu, īru, latviešu, lietuviešu, maltiešu, nīderlandiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu un zviedru.

ES pilsoņiem ir tiesības sazināties ar ES iestādēm jebkurā no 24 ES oficiālajām valodām, un tām ir pienākums sniegt atbildi tajā pašā valodā.

16. Kuras ir Eiropas Savienības galvenās institūcijas?

Eiropas Parlaments

Tautas balss:
ES pilsoņu vēlēta
institūcija.

Pieņem ES likumus.

Eiropadome

27 ES dalībvalstu
prezidenti vai ministru
prezidenti.

Nosaka ES politiskās
nostādnes un
prioritātes.

Eiropas Savienības Padome

Dalībvalstu balss:
27 ES dalībvalstu
nozaru ministru
sanāksme.

Pieņem lēmumus par
nepieciešamo rīcību
konkrētās jomās.

Eiropas Komisija

Kopējo interešu
aizstāve: izpildvara
(27 komisāri – viens no
katras ES valsts).

Ierosina tiesību aktus
un nodrošina to izpildi,
uzņemas atbildību par
ES budžeta izpildi.

17. Ko dara Eiropas Komisija?

Eiropas Komisija – kopējo dalībvalstu interešu aizstāve.

Eiropas Komisija ir ES izpildvara. Tā ierosina tiesību aktu projektus, īsteno tiesību aktus, pārstāv un aizstāv ES kopējās intereses.

Eiropas Komisijas priekšsēdētāja ir Urzula fon der Leiena.

Eiropas Komisijā darbojas 27 komisāri (viens no katras dalībvalsts), kuri pārstāv ES kopējās intereses.

Urzula fon der Leiena
Foto: audiovisual.ec.europa.eu

18. Ko dara Eiropas Parlaments?

Roberta Metsola

Foto: multimedia.europarl.europa.eu

Eiropas Parlaments ir vienīgā ES tieši ievēlētā iestāde, kuru reizi piecos gados dalībvalstu pilsoņi ievēlē savu interešu pārstāvēšanai.

Eiropas Parlamenta priekšsēdētāja ir Roberta Metsola.

Eiropas Parlamentam ir trīs galvenie uzdevumi:

- 1) apspriest un pieņemt ES tiesību aktus;
- 2) pārbaudīt Eiropas Komisijas un citu ES iestāžu darbu, lai pārliecinātos, kā tiek ievēroti demokrātijas principi;
- 3) apspriest un pieņemt ES budžetu.

19. Kuri deputāti pārstāv Latviju Eiropas Parlamentā?

Ivars Ijabs

Sandra Kalniete

Rihards Kols

Vilis Krištopans

Reinis Pozņaks

Mārtiņš Staķis

Nils Ušakovs

Inese Vaidere

Roberts Zīle

20. Ko dara Eiropas Savienības Padome?

Eiropas Savienības Padome – dalībvalstu balss.

Eiropas Savienības Padomi katrā darbības jomā veido 27 dalībvalstu ministri, tai skaitā Latvijas.

Piemēram, Izglītības un zinātnes ministre Dace Melbārde pārstāv Latviju izglītības un zinātnes jautājumos.

Eiropas Savienības Padomes sēžu zāle.
Foto: www.consilium.europa.eu

21. Ko dara Eiropadome?

Antoniū Košta

Foto: www.consilium.europa.eu

Eiropadome – Eiropas Savienības prioritāšu noteicēja.

Eiropadomes priekšsēdētājs – Antoniu Košta.

Eiropadome nosaka vispārējās politiskās nostādnes un prioritātes, bet tā nav pilnvarota pieņemt tiesību aktus.

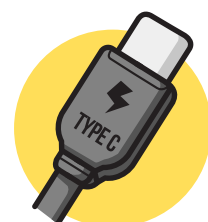

Eiropadomes dalībnieki ir ES dalībvalstu ministru prezidenti vai prezidenti.

22. Kādus lēmumus pieņem Eiropas Savienības institūcijas?

Pamatojoties uz ES līgumiem, katru gadu tiek pieņemti daudzi lēmumi, lai uzlabotu ES iedzīvotāju dzīvi. Lēmumi tiek pieņemti dalībvalstīm savstarpēji vienojoties.

Piemēram, no 2025. gada visiem mobilajiem tālruņiem, planšetdatoriem un kamerām, ko pārdod Eiropas Savienībā, ir jābūt aprīkoti ar USB C tipa uzlādes pieslēgvietu. No 2026. gada pavasara šī prasība attieksies arī uz klēpjdatoriem.

Šis lēmums ir pieņemts, lai samazinātu elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumus (e-atkritumus).

23. Kādas ir ES prioritātes 2024. – 2029. gadā?

Brīva un demokrātiska Eiropa

Spēcīga un droša Eiropa

Plaukstoša un konkurētspējīga Eiropa

24. Kā katrs no mums var līdzveidot ES?

Pilsoniskā līdzdalība ir iedzīvotāju iesaistīšanās sabiedrībai nozīmīgu jautājumu apspriešanā un īstenošanā.

Visas Eiropas Savienības valstis ir demokrātiskas. Demokrātija nozīmē, ka vara pieder tautai, tāpēc mūsu tiesības un arī pienākums ir kopīgi veidot Eiropas nākotni.

Piemērs: Eiropas pilsoņu iniciatīva un Eiropas pilsoņu iesaistes platforma

Eiropas eksāmens

7., 8., 9. maijs

esmaja.lv

ROKASSPIEDIENS EIROPAI!

**EIROPAS
DIENA**
9. maijs

25. Kā svinēt Eiropas dienu?

Piedalies Eiropas eksāmenā! Plašāka informācija:
<https://esmaja.lv/lv/projekti/eiropas-eksamens/aktuali>

Piedalies akcijā "Rokasspiediens Eiropai"!

**9. maija rītā piedalies interaktīvā tiešsaistes
nodarbībā "Eiropas Savienības stunda"!**

**9. maijā no plkst. 9.00 līdz 13.00 viesojies "Eiropas
kafejnīcā" Eiropas Savienības Mājas 1. stāvā!**

Vairāk par Eiropas dienu 2025 uzzini TE!

Eiropas
Komisija

Vārdnīca

Vienots – tāds, kas saista kopā daļas, piemēram, valstis, cilvēkus u.c.

Ražošana – process, kurā cilvēks ar savu darbu pārveido dabas vielas un enerģiju, lai iegūtu vai radītu jaunus materiālus labumus.

Sadarbība – kopīgas darbības veikšana.

Organizācija – cilvēku vai institūciju apvienība ar vienotu programmu, mērķi, uzdevumu.

Eiropas Savienība – 27 Eiropas valstu ekonomiska un politiska apvienība.

Vārdnīca

leguvums – tas, kas ir vērtīgs, nozīmīgs, noderīgs.

Dalība – iesaistīšanās, ieinteresētība, piedalīšanās kādā pasākumā.

Krīze – bīstams, sarežģīts, smags stāvoklis.

Izaugsme – attīstība.

Pilsoniskā līdzdalība – cilvēku piedalīšanās sabiedrībai svarīgu
jautājumu risināšanā.

Vārdnīca

Pārticība – labi materiālie apstākļi, kad viss ir pietiekami.

Iekļaut – iesaistīt.

Vienlīdzība – visi cilvēki ir vienādi likuma priekšā, visiem tiek dotas vienlīdzīgas iespējas.

Solidaritāte – palīdzība, atbalsts.

Tiesiskums – rīcība, balstoties uz likumiem.

Vārdnīca

Prioritāte – svarīgākais uzdevums.

Izpildvara – institūcijas, ar kuru palīdzību tiek veikta valsts pārvaldīšana, piemēram, ministrijas.

Tiesību akts – likumi, noteikumi, rīkojumi.

Demokrātija – valsts pārvaldes sistēma, kur augstākā vara pieder tautai (pilsoņu vairākumam). Demokrātijā ikviens var piedalīties lēmumu pieņemšanā un ietekmēt sabiedrības attīstību.

Konkurētspēja – uzņēmuma, nozares vai valsts spēja pārdot savus produktus, preces vai pakalpojumus tirgū.